

Першин О. А.
НТУ «ХПІ»

УКРАЇНА І ООН

Першим практичним кроком на шляху до створення міжнародної організації стала Декларація чотирьох держав – СРСР, США, Великобританії та Китаю, прийнята у Москві на міжнародній конференції 30 жовтня 1943 року. В ній визначалася необхідність заснування у найкоротший термін всесвітньої міжнародної організації для підтримання безпеки і миру між народами. Ухвали цієї конференції були підтверджені на конференції «великої трійки»: Ф. Рузвельта, У. Черчилля і Й. Сталіна, яка відбулася у Тегерані 1943 року. На конференції в серпні 1944 р. (США) у складі СРСР, США, Великобританії та Китаю були визначені основні риси майбутньої міжнародної організації.

Головною метою ООН проголошувалося підтримка загального миру і безпеки народів. Дипломати визначили принцип діяльності організації – це суверенна рівність усіх членів ООН у виконанні кожним з них взятих на себе зобов'язань, мирного розв'язання суперечок. Головним органом організації мала стати Генеральна асамблея ООН. Було визначено і функції Ради безпеки. Політики погоджувалися, що Рада безпеки складатиметься з 11 членів, 5 із яких СРСР, США, Великобританія, Китай, Франція – постійні. А не постійні – 6, які обиратимуться Генеральною асамблеєю на 2 роки з оновленням половини складу щорічно. 25 квітня 1945 року на установчій конференції у Сан-Франциско 46 країн світу прийняли рішення про утворення ООН і підписали її статут. Основними цілями статуту були: підтримка миру і безпеки, здійснення міжнародного співробітництва, розв'язання міжнародних проблем економічного, соціального, культурного і гуманітарного характеру. Статут ООН встановлював принципи відносин між державами, які є основними принципами міжнародного права.

24 жовтня 1945 р. Статут був ратифікований і набув чинності. Серед країн засновниць була і Україна. Делегацію УРСР очолював Д. З. Мануїльський – тодішній народний комісар з іноземних справ республіки. Він був обраний головою першого комітету, першої комісії робочих органів, утворених конференцією. Україні було доручено одне з найважливіших завдань – укласти преамбулу і перший розділ статуту ООН. У цьому ж році Україна стала постійним членом комісії ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО); у 1946р. УРСР була обрана до складу економічної і соціальної рад, прийняла участь у Паризькій мирній конференції. У 1946 р. і до початку 1950 р. представники республіки працювали у 20 міжнародних організаціях.

Однак, повернення України на міжнародну арену мало обмежений характер: формально за Україною визначалося право міжнародних відносин, але фактично своєї незалежної зовнішньої політики вона не мала, уся дипломатична діяльність УРСР здійснювалася під наглядом відповідних загальносоюзних структур. Монополія на зовнішню політику належала ЦК ВК(б) і особисто Сталіну. Вступ України до ООН мав створити ілюзію її державності і заспокоїти національно-визвольні сили. Таким чином, факт вступу України до ООН мав велике історичне значення – вивів її на світову арену і сприяв включенню у світову політику. Прийняття України в ООН було

результатом визнання її вкладу в розгром фашизму, свідчило про зростання її міжнародного авторитету.